

**ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: Кж-120/04
Бања Лука, 25.11.2004. године**

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Горане Микеш, као предсједника вијећа, те Бужанин Обрена и Хусеинбашић Цевада, као чланова вијећа, уз учешће записничара Рибић Софије, у кривичном предмету против оптуженог М.В., због кривичног дјела убиства из члана 148. став 1. Кривичног закона Републике Српске, одлучујући о жалби браниоца оптуженог, адвоката М.П. из Б.Л., изјављеној против пресуде Окружног суда у Бања Луци број К-15/04 од 08.07.2004. године, након одржане јавне сједнице вијећа у присуству оптуженог и његовог браниоца, а у одсуствости уредно обавијештеног Главног Републичког тужиоца, дана 25.11.2004. године, донио је

П Р Е С У Д У

Дјелимичним уважавањем жалбе браниоца оптуженог М.В., **преиначава се у одлуци о казни** пресуда Окружног суда у Бањој Луци број К-15/04 од 08.07.2004. године тако што се оптужени М.В. за кривично дјело убиства из члана 148. став 1. Кривичног закона РС, за које је оглашен кривим том пресудом, примјеном одредби члана 38. став 2. и 39. став 2. тачка 2. Кривичног закона Републике Српске, осуђује на казну затвора у трајању од 4 (четири) године, у коју казну му се урачунава вријеме проведено у притвору од 29.03.2004. године па надаље.

У преосталом дијелу првостепена пресуда остаје неизмјењена.

О б р а з л о ж е њ е

Побијаном пресудом Окружног суда у Бања Луци број К-15/04 од 08.07.2004. године оглашен је кривим М.В. због кривичног дјела убиство из члана 148. став 1. Кривичног закона Републике Српске, и осуђен на казну затвора у трајању од 6 (шест) година, у коју казну му је урачунато вријеме проведено у притвору од 29.03.2004. године па надаље. Од оптуженог је одузет предмет употребљен за извршење кривичног дјела и обавезан је да плати трошкове кривичног поступка у износу од 300 КМ, а оштећени су са имовинско-правним захтјевом упућени на парницу.

Против те пресуде жалбу је благовремено изјавио бранилац оптуженог, означивши да пресуду побија из свих жалбених основа предвиђених одредбом члана 302. ЗКП-а, док из садржаја образложења жалбе произлази да се пресуда побија због битних повреда одредаба кривичног поступка, повреде кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлуке

о кривичној санкцији. Приједлог жалбе је да се побијана пресуда преиначи тако што ће се оптужени ослободити од «кривично-правне одговорности» сагласно члану 290. став 1. тачка а) а у вези са чланом 11. Кривичног закона РС, или да се та пресуда укине и предмет врати на поновно одлучивање.

Одговор на жалбу није поднесен.

Испитујући побијану пресуду на основу одредбе члана 312. ЗКП-а, у оном дијелу у којем се жалбом побија, овај суд је одлучио као у изреци из сљедећих разлога:

Нема основа за тврдњу жалбе да је првостепена пресуда захваћена разноврсним облицима битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 303. став 1. ЗКП-а, која се манифестује у виду искључења јавности са главног претреса противно закону, повреди права на одбрану, те недостатку разлога о одлучним чињеницама.

Наиме, из записника о главном претресу од 03.06.2004. године произлази да је првостепени суд на основу члана 243. ЗКП-а, по приједлогу браниоца оптуженог (постављеног у писменом поднеску од 01.06.2004. године и поновљеном на записник о главном претресу од 03.06.2004. године), а након изјашњења Окружног тужиоца о приједлогу, искључио јавност са дијела главног претреса на којем су се изводили докази одбране испитивањем свједока на околности личног и интимног живота оштећеног, те саслушањем вјештака неуропсихијатра. Код чињеница да су испоштовани захтјеви које предвиђа одредба члана 243. ЗКП-а у погледу процедуре за искључење јавности и у погледу законитости основа за то искључење, нема мјеста жалбеној тврдњи да је противно закону јавност искључена са дијела претреса (у чему би била садржана битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 303. став 1. тачка д) ЗКП-а) само због тога што суд није уважио све доказне приједлоге, које је одбрана намјеравала провести у нејавном дијелу главног претреса, на околности личног и интимног живота оштећеног, којим би се расвјетлио психолошки профил личности оштећеног. Надаље, када је суд за одбијене доказне приједлоге одбране дао разлоге у образложењу пресуде, онда нема основа за жалбену тврдњу да је одбијањем тих доказних приједлога одбране, учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 303. став 1. тачка д) ЗКП-а у облику повреде права на одбрану. Ово из разлога што је дискреционо право суда да одбије понуђени доказ као непотребан (предвиђено у члану 270. став 2. ЗКП-а) ограничено обавезом суда, која је предвиђена одредбом члана 296. став 7. ЗКП-а, да у образложењу пресуде наведе разлоге из којих није уважио поједине доказне приједлоге, па како је побијана пресуда на страни 4. пасус 2. дала разлоге, то се на самој чињеници да су одбијени неки доказни приједлози одбране не може успоставити наведени облик битне повреде одредаба кривичног поступка.

Супротно становишту жалбе анализом побијане пресуде овај суд налази да образложење пресуде садржи разлоге у погледу одлучних чињеница с аспекта постојања кривичног дјела и кривичне одговорности оптуженог, те чињеница одлучних за правилну примјену материјалног права, ради чега је неприхватљив приговор жалбе заснован на тврдњи да је образложење пресуде

захваћено битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 303. став 1. тачка j) ЗКП-а у облику недостатка разлога одлучних чињеница. Сасвим је друго питање то што жалба оспорава валидност датих разлога у образложењу за утврђене одлучне чињенице, међутим приговор таквог карактера у суштини спада у жалбени основ погрешно утврђеног чињеничног стања, јер се таквим приговором кроз замјерку образложењу пресуде за чињеничне закључке оспорава правилност тих чињеничних утврђења.

Аргументима жалбе уз приговор чињеничној основи побијане пресуде, по оцјени овог суда није доведена у сумњу правилност утврђења на којима се заснива закључак те пресуде да радње оптуженог предузете критичног догађаја према оштећеном П.И. и које су проузроковале смртну последицу, манифестују битне елементе кривичног дјела убиства из члана 148. став 1. Кривичног закона РС.

Наиме, слиједећи одбрану изнијету на главном претресу пред првостепеним судом, жалба истрајава у тврдњи да наведене радње оптуженог критичног догађаја имају одбрамбени карактер у смислу члана 11. став 1. и 2. Кривичног закона РС, указујући тиме на нужну одбрану као околност која искључује постојање кривичног дјела. У прилог такве тврдње жалба истиче да је у побијаној пресуди изостала садржајна оцјена проведених доказа, што је резултирало погрешним закључком те пресуде о узроку и природи поремећаја односа између оптуженог и оштећеног. При томе, оспоравајући утврђење побијане пресуде да су ти поремећаји односа и сукоби произашли усљед неспоразума који су настали у околностима заједничког живљења у згради, жалба развија тезу да је оптужени био изложен сталним провокацијама, вријеђањима и шиканирању од стране оштећеног, те да је физичком нападу био изложен и критичног догађаја, када је бранећи се од противправног напада и поступајући у стању нужде, био приморан на предузимање радњи којима су нанесене смртоносне повреде оштећеном.

Супротно изнијетим жалбеним аргументима овај суд налази да докази проведени на главном претресу и правилно оцјењени од стране првостепеног суда, представљају поуздану основу за закључак првостепене пресуде у погледу свих чињеница од одлучног значаја укључујући и напријед наведене, а за жалбу спорне чињенице у погледу околности под којима је дјело почињено. Ту се прије свега имају у виду искази саслушаних свједока Л.И., Б.Р., А.Н., Д.К. и З.Ш., (на које се позива побијана пресуда интерпретирајући њихов садржај и дајући оцјену истих), а који искази посматрани у међусобној повезаности потврђују правилност закључка првостепене пресуде о трајном поремећају односа (праћених сукобима) између оптуженог и оштећеног кроз дуги низ година, због међусобних неспоразума насталих у условима заједничког становања у истој згради. За наведени закључак побијана пресуда је дала разлоге, које као мјеродавно образложење, прихвата и овај суд. Надаље, правилно првостепени суд налази да су критичног догађаја оптужени и оштећени у условима тешко поремећених односа међу њима, свјесно и вољно ушли у међусобни физички обрачун (коме је непосредно претходио вербални сукоб), па су се тиме нашли у узајавном противправном нападу, чиме је искључена могућност позивања на нужну одбрану од стране оптуженог. Такво утврђење произлази из критичке садржајне анализе исказа свједока Л.И., Б.Р. и

Н.П., који искази посматрани у међусобној повезаности, несумњиво указују на то да је физичком обрачуну у коме је оптужени лишио живота оштећеног П.И., непосредно претходио вербални сукоб између њих (преко прозора својих станова), који сукоб је испровоциран бацањем сајле, коју је оштећени тражио, од стране оптуженог. У том сукобу је, према исказу свједока Н.П., један од њих позивао другог да изађе ван. Када у таквим околностима оптужени излази ван, уз образложење да иде бацити смеће, иако за то није било потребе (како произлази из исказа свједока Б.Р.), а потом узима нож из гараже, онда нема сумње да такво његово поступање манифестује спремност и вољу да се физички сукоби са оштећеним, на који обрачун је у току вербалног сукоба, према утврђењу побијане пресуде, позиван од оштећеног. Код таквог стања ствари неодржива је и неприхватљива теза жалбе да је оптужени, критичног догађаја, не желећи физички сукоб, предузео радње које су узроковале смртоносне повреде оштећеног, бранећи се од напада, који је на њега противправно извршио оштећени, испољивши одлучност у таквој намјери. Таква одлучност оштећеног, да се физички обрачуна са оптуженим, није спорна ни према утврђењу побијане пресуде, међутим, позив за физички обрачун оптужени је прихватио изласком из стана и узимањем ножа који је у том сукобу употребио. Па када том приликом долази до физичког обрачуна, на стубишту стамбене зграде, између њихових станова, онда поступање обојице судионика физичког обрачуна има противправни карактер, чиме је искључена могућност да се оптужени позива на нужну одбрану при извршењу дјела, којим узрокује смртну последицу оштећеног у том сукобу.

Апострофирајући налаз и мишљење вјештака неуропсихијатра, по коме је урачунљивост оптуженог у вријеме извршења дјела била битно смањена, те истичући да је такав облик урачунљивости продукт афективног стања, жалба заузима становиште да је суд радње оптуженог, које су узроковале смртну последицу оштећеног, учињене у афективном стању таквог квалитета, (ако није прихватио стање нужде) правилном примјеном материјалног права требао квалификовати као кривично дјело убиства на мах из члана 150. Кривичног закона Републике Српске.

Овакво становиште жалбе се не може прихватити као правилно, па тиме ни као основан приговор погрешне примјене материјалног права, у виду погрешне правне оцјене дјела. Ово из разлога што је за постојање кривичног дјела убиства на мах из члана 150. Кривичног закона РС, поред обиљежја кривичног дјела убиства са умишљајем, потребно да се оствари и други конститутивни елементи, који се огледају у томе да је убиству претходио напад, тешко злостављање или тешко вређање од стране убијеног, а који нису скривљени од стране извршиоца дјела, и да су наведене провоцирајуће радње проузроковале јаку раздраженост извршиоца дјела, услед које је он, без критичког расуђивања, у тренутку одлучио да изврши убиство. Дакле, интензитет афективног стања, супстанциран у јакој раздражености, је само један од битних елемената, кумулативно одређених, убиства на мах из члана 150. Кривичног закона Републике Српске, па када првостепена пресуда налази да нису испуњени битни елементи овог привилегованог облика убиства у конкретном случају, и о томе даје ваљане разлоге у образложењу, то се паушални приговори жалбе о погрешној правној квалификацији, а без

конкретизације неправилности на којима се заснива таква правна оцјена, не могу прихватити као основани

Из наведеног произлази да су неосноване жалбене тврдње о учињеној битној повреди одредаба кривичног поступка, приликом доношења и писмене израде побијане пресуде, те приговори о мањкавости чињеничне основе пресуде које су, према становишту жалбе, имале за посљедицу и погрешну примјену кривичног закона.

Међутим, основано жалба истиче да првостепени суд није адекватно вредновао све олакшавајуће околности које је утврдио на страни оптуженог и на које се позива у образложењу пресуде, те да је изречена казна престога. То посебно када се имају у виду старосна доб, ранији живот оптуженог, који карактерише истакнут допринос у друштвено-корисном раду за који је више пута одликован, степен умањења његове урачунљивости у вријеме извршења дјела, као и околности под којима је дјело извршено, а које се манифестују у доприносу оштећеног извршењу дјела.

Наведене околности, по оцјени овог суда, имају особито олакшавајући карактер, те оправдавају ублажавање казне оптуженом испод посебног минимума казне, прописане за кривично дјело убиство за које је оглашен кривим, ради чега је уважавањем жалбе браниоца оптуженог преиначена побијана пресуда у одлуци о казни, тако што је оптуженом за почињено дјело, примјеном одредби члана 38. став 2. и 39. став 2. тачка 2. Кривичног закона Републике Српске изречена казна затвора у трајању од 4 (четири) године. Изречена казна, по оцјени овог суда, представља довољну и потребну мјеру казне за остварење опште сврхе кажњавања из члана 28. Кривичног закона РС у свим њеним сегментима.

Ради изнијетог овај суд је, дјелимичним уважавањем жалбе браниоца оптуженог, преиначио првостепену пресуду у смислу одредбе члана 320. став 1. ЗКП-а, у одлуци о казни, на начин описан у изреци ове пресуде, док је у преосталом дијелу првостепена пресуда остала неизмјењена.

Записничар
Рибих Софија

Предсједник вијећа
Горана Микеш

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарне
Братић Душанка